

2019–2020. 2. félév:

Filmtörténet 4. (A francia új hullám)

Témakör:

A 4. félévben folytatjuk a modern film tanulmányozását. Megismerjük a francia új hullám filmművészetét és a vele kezdődő életműveket. Szó lesz az új hullám és a klasszikus műfajfilmek kapcsolatáról, az új hullám jellegzetes témáiról (fiatalság, halál, szabadság, véletlen/esetlegesség, kultúra, művészetek, szerelem, hasonmások stb.), filmes eljárásairól (*cinéma vérité*, töredékesség, intertextualitás, személyesség, intermedialitás, játékosság, költőiség, tudatfolyam, stb.) valamint film és hagyomány, film és irodalom ellentmondásos viszonyáról az új hullám filmjeiben.

Kötelező szakirodalom:

- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave*. The University of Wisconsin Press, 2002. (Bevezető + a tanult rendezőkre/filmekre vonatkozó részek.)
- ☐ Kovács András Bálint: *A modern film irányzatai*. Budapest, Palatinus, 2005. (A tanult rendezőkre vonatkozó részek.)
- ☐ Kovács András Bálint: *Metropolis, Párizs*. Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 1992. 169–217.
- ☐ Kovács András Bálint: Kultúra és halál. Az új hullám szabadsága. *Filmvilág* 1988. 1. 26–32. http://www.filmvilag.hu/xista_frame.php?cikk_id=5112
- ☐ David Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996: (10, 12, 13-as fejezetek) 217–244, 283–342.
- ☐ Susan Sontag: Godard. In: *A pusztulás képei*. 146–200.
- ☐ Susan Sontag: A spirituális stílus Robert Bresson filmjeiben. In: *A pusztulás képei*. Bp., Európa, é.n. 117–146.

Ajánlott szakirodalom:

- ☐ David Bordwell–Kristin Thompson: *A film története*. Budapest, Palatinus, 2007. (Az új hullámra vonatkozó rész, 467–479.)
- ☐ Marie-Claire Ropars-Wuilleumier: A forma és a mélység, avagy az elbeszélés viszontagságai. *Metropolis* 1999. 4: 24–36.
- ☐ Michel Marie: *The French New Wave: an Artistic School*. Blackwell Publishing, 2006.
- ☐ T. Jefferson Kline: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. The Johns Hopkins U.P, 1992.
- ☐ Gilles Deleuze: *Az idő-kép*. Palatinus, Budapest, 2008. (A tanult rendezőkre vonatkozó részek.)
- ☐ Pentelényi László (szerk.): *Jean-Luc Godard dicsérete, avagy a filmművészet önfelszámolása*. Budapest: Francia Új Hullám Kiadó, 2012.
- ☐ Pethő Ágnes: A „fehér lap”-tól a „fehér part”-ig. Szavak és képek közé íródo alakzatok Godard mozijában. In: P.Á. (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003: 183–233./Angol, bővített változat: http://www.closeupfilmcentre.com/vertigo_magazine/issue-30-spring-2012-godard-is/tensional-differences/
- ☐ Paul Schrader: *A transzcendentális stílus a filmben. Ozu, Bresson, Dreyer*. (Bresson-fejezet) Budapest: Francia Új Hullám Kiadó, 2012.
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony Könyvkiadó–Budapest Film, Bp., 1992 (A tanult szerzőkre vonatkozó részek.)
- ☐ *Metropolis* 1999. 4: Godard szám
- ☐ <http://sensesofcinema.com/2009/52/marker-resnais-warda-remembering-the-left-bank-group/>
- ☐ Magda Mihăilescu: *Francois Truffaut, bărbatul care iubea filmele*, București, Curtea Veche, 2009.
- ☐ François Truffaut: *Önvallomások a filmről*. Budapest, Osiris, 1996.
- ☐ Guido Aristarco: *A nouvelle vague négyszáz csapása*. In: *Filmművészet vagy álmogyár*. Bp., Gondolat, 1970. 321–377.
- ☐ Báron György: Eric Rohmer. In: Zsolt Vince (szerk.): *Filmrendezőportrék*. Budapest, Osiris, 2003. 81–95.

- ☐ Robert Bresson: *Feljegyzések a filmművészetről*. Budapest, Osiris, 1998.
- ☐ Hugo Frey: *Louis Malle*. Manchester University Press, 2004.
- ☐ David Sterritt: *The Films of Jean-Luc Godard. Seeing the Invisible*. Cambridge University Press, 1999: 1–129.

Kötelező filmek:

- ☐ Robert **Bresson**: *Zsebtolvaj*
- ☐ Claude **Chabrol**: *Unokafivérek*
- ☐ Claude Chabrol: *A szép Serge*
- ☐ Jean-Luc **Godard**: *Kifulladásig*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Éli az életét*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Bolond Pierrot*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Alphaville*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Az asszony az asszony*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Külön banda*
- ☐ Jean-Luc Godard: *A megvetés*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Weekend*
- ☐ Claude **Lelouch**: *Egy férfi és egy nő*
- ☐ Louis **Malle**: *Felvonó a vépadra*
- ☐ Louis Malle: *A szeretők*
- ☐ Jean-Pierre **Melville**: *A samuráj*
- ☐ Alain **Resnais**: *Szerelmem, Hirosima*
- ☐ Alain Resnais–Alain Robbe Grillet: *Tavalý Marienbadban*
- ☐ Eric **Rohmer**: *Éjszakám Maudnál*
- ☐ Eric Rohmer: *A férfigyűjtő*
- ☐ François **Truffaut**: *Négyszáz csapás*
- ☐ François Truffaut: *Lőj a zongoristára!*
- ☐ François Truffaut: *Jules és Jim*
- ☐ Agnès **Varda**: *Cleo 5-től 7-ig*
- ☐ Agnès Varda: *A boldogság*
- ☐ Kisfilmek: Chris **Marker**: *La jetée* (A kifutópálya), **Truffaut**: *Csirkefogók*, Jean-Luc **Godard**: *Charlotte és a pasija*, *Charlotte és Veronique*, Agnès **Varda**: *L'opéra moulte*, Eric **Rohmer**: *A monceau-i péklány*.

Ajánlott filmek:

- ☐ Jacques **Rivette**: *Suszttermatt*
- ☐ Robert **Bresson**: *Mouchette*
- ☐ Robert Bresson: *Egy falusi plébános naplója*
- ☐ Robert Bresson: *Egy halálraítélt megszökött*
- ☐ Claude **Chabrol**: *Les bonnes femmes* (Nőcskék)
- ☐ Jacques **Demy**: *A cherbourg-i esernyők*
- ☐ Marguerite **Duras**: *India Song*
- ☐ Jean-Luc **Godard**: *Új hullám*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Két-három dolog, amit tudok róla*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Hímnem, nőnem*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Made in the U.S.A*
- ☐ Jean-Luc Godard: *A kínai lány*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Passiójáték*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Új hullám*
- ☐ Jean-Luc Godard: *A film történetei*
- ☐ Louis **Malle**: *Zazie a metrón*
- ☐ Louis Malle: *Szívűr*
- ☐ Alain **Resnais**: *Amerikai nagybácsi*
- ☐ Eric **Rohmer**: *Claire térde*
- ☐ Eric Rohmer: *O. márkiné*
- ☐ Eric Rohmer: *Szerelmem, délután*
- ☐ François **Truffaut**: *A Mississippi szirénje*
- ☐ François Truffaut: *A menyasszony feketében volt*
- ☐ François Truffaut: *Bársonyos bőr*
- ☐ François Truffaut: *Két angol lány és a kontinens*
- ☐ François Truffaut: *Fahrenheit 451*
- ☐ Roger **Vadim**: *És isten megteremtette a nőt*
- ☐ Roger **Vadim**: *Veszedelemes viszonyok*
- ☐ Agnès **Varda**: *Sem földél sem törvény*
- ☐ Agnès Varda: *Dagerrotípiák*
- ☐ Agnès Varda: *A guberálók és én*
- ☐ Agnès Varda: *Agnès tengerpartjai*

A filmekről szükséges tudni: • a film adatait: mikor készült (a kötelező filmeknél pontosan, a többinél legalább a évtizedet tudni kell), • ki a rendező, • a forgatókönyvíró/kiné a regénye alapján készült (ha nem a rendező írta, és valamiért fontos), • kik a főszereplő színészek, • ki az operatőr, • a zeneszerző (ha fontos); • a filmek cselekményét (miről szól, kik a szereplők, hol és mikor játszódik a film); • a filmet el kell tudni helyezni az illető művész életművében belül.

A VIZSGA ÖSSZETÉTELE:

2 pont = a **kötelező filmek** ismerete. Ezt zárthelyi dolgozat formájában mérjük föl. A filmek ismerete kizáró jellegű, aki minimum 15%-ot nem teljesít ezen a teszten (= a max. 20 pontból nem kap 15-öt), nem jelentkezhet vizsgára, csak a teszt megismétlése után.

3 pont = **szemináriumi munka értékelése** (1 pont: előadás + olvasottság, 2 pont: dolgozat). Ezt a vizsga előtt min. 3 nappal le kell adni az előadótanárnak (elektronikus formában).

2 pont = **1-2 perces remake-je** egy új hullámos film jelenetének. A legjobban sikerült filmet feltesszük a honlapra.

3 pont = **ismeretellenőrző teszt** (a kötelező szakirodalom és az előadások anyagából).

Jelenlét: Az órákon való jelenlét 75 %-ban kötelező mind az előadások mind a szemináriumok esetében (14 tanítási hétből min. 10). Ennél több hiányzás csak egészségügyi okokból fogadható el. Ha a hallgató nem vett részt min. az órák 50%-án, nem jelentkezhet vizsgára. 50-75% közötti hiányzások kompenzálhatóak a vizsgán plusz kérdés megválaszolásával.

Szemináriumok

A szemináriumok a filmtörténet előadásokat egészítik ki filmelemzésekkel. **Minden hallgatónak kötelező részt venni a szemináriumi tevékenységen és meg kell néznie az elemzésre kerülő filmet a szeminárium előtt** (vetítésen és/vagy otthon). **Minden hallgatónak 2 szemináriumi témát kell választania**, aminek bemutatásában részt vállal.

A szemináriumra való felkészülés legfontosabb része a filmek megnézése mellett **a kiadott olvasmányok elolvasása, ill. további interneten beszerezhető információk begyűjtése. Ezekről összefoglalást kell készíteni**, és a kivonatot tanárnak a szeminárium alkalmával be kell mutatni! **A jegyzetek minősége és mennyisége beszámít a vizsgajegybe!** A szemináriumi vitát szervezők feladata, hogy az elemzett filmekből olyan jellemző részleteket, képeket válasszanak ki, amiket az órán bemutatnak. Az ajánlott általános szempontokat ki kell egészíteni és részletezőbbé tenni, a filmekből kiválasztott jelenetekhez kapcsolni. A szemináriumi munka értékelésébe beleszámít az órákon való aktív részvétel, a hozzászólások minősége, a szemináriumokra való felkészülés (elkészített vázlatok, handoutok) és a leadott dolgozat értékelése.

A félév végére **mindenkinek le kell adni egy min. 5 oldalas filmelemző/értekező dolgozatot** (a szemináriumi témák egyikét kell választani, vagy találni új témát, ami kapcsolódik a francia új hullám korszakához/szerzőihez – ez esetben viszont kötelező előbb a tanárral egyeztetni). A dolgozatokat elektronikus formában kell elküldeni az előadótanárnak+szemináriumvezetőnek a vizsga előtt 3 nappal.

A vizsgára ezen kívül el kell készíteni, egy 1-2 perces **remake**-et valamelyik új hullámos film jelenetéből. Ezt a szemináriumi dolgozatokkal együtt, a vizsga előtt 3 nappal kell elküldeni.

2020. febr. 17.

Vetítés az új hullámos alkotók kisfilmjeiből. A filmek közös megbeszélése.

- ☐ Jacques Rivette: *Susztermatt*
- ☐ Jean-Luc Godard: *Charlotte és a pasija, Charlotte és Veronique*
- ☐ Eric Rohmer: *A monceau-i péklány*

2020. febr. 24.

Közös (összehasonlító) elemzés:

LOUIS MALLE: SZERETŐK (1958)
FRANÇOIS TRUFFAUT: JULES ÉS JIM (1962)

Ajánlott források:

- ☐ T. Jefferson Kline: Text as Screen in Truffaut's Jules et Jim. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 7–24.
- ☐ T. Jefferson Kline: Remapping Tenderness: Louis Malle's *Lovers with No Tomorrow*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins Univ. Press, 1992. 24–54.
- ☐ Robert Stam: *François Truffaut and Friends. Modernism, Sexuality and Film Adaptation*. Rutgers UP. 2006. 75–112.

1.

2020. márc. 2.

Az új hullám, expresszionizmus, halál:
AGNÈS VARDA: CLÉO 5-TŐL 7-IG (1961)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Agnès Varda életművének rövid ismertetése.

- ☐ A szorongás és a halál témájának megjelenése a két filmben. Az expresszionizmus ábrázolásmódjával való összevetés. (+ Hasonlítsuk össze Bergman halálábrázolásával, expresszionista stílusjegyeivel!)
- ☐ Tér és idő ábrázolása a filmben. Hasonlítsuk össze a filmet tér-idő, elbeszélés és stílus szempontjából Antonioni „kóborló hősöket” felvonultató filmjeivel. Mi a különbség?
- ☐ Önreflexó és játékoság (a musicallel és a burleszkkal való kapcsolat) értelmezése.

Ajánlott források:

- ☐ *Kommentárok, extrák a filmek DVD/BR kiadásához* [a *Pointe Courte* című filmhez is]
- ☐ Valerie Orpen: *Cléo de 5 à 7*. I. B. Tauris, 2013.
- ☐ Agnès Varda: Festmények, félelmek, Párizs. *Filmvilág* 1995. 3. 36–43.
- ☐ Kovács András Bálint: *Metropolis*, Párizs. Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 1992. 148–167.
- ☐ Bíró Yvette: *Profán mitológia*. Budapest, Osiris, 1999. 97–102., 125–126.
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave Cinema*. The Univ. of Wisconsin Press, 2002. 299–355.
- ☐ Alison Smith: *Agnes Varda*. Manchester University Press, 1998.
- ☐ Janice Mouton: From Feminine Masquerade to Flâneuse: Agnès Varda’s *Cléo in the City*. *Cinema Journal* 40, No. 2, 2001 [pdf]

2.

2020. márc. 9.

Az új hullám és „Balzac kamerája:”

CLAUDE CHABROL: A SZÉP SERGE (1958) és az

UNOKAFIVÉREK (1959)

összehasonlító elemzése

Ajánlott szempontok:

- ☐ Claude Chabrol életművének rövid ismertetése, a filmek keletkezése (DVD extrák, ajánlott olvasmányok alapján)
- ☐ Hogyan értelmezi Guy Austin a Chabrolról írt monográfiájában a két filmet?
- ☐ Milyen hasonlóságokat emel ki a filmekben T. Jefferson Kline tanulmánya?
- ☐ Vidék és Párizs ellentéte, hagyomány és modernizmus a két filmben: miben kapcsolódik a film az irodalmi vagy filmes hagyományokhoz? *Balzac Elveszett illúziók* című regénye mint a filmek intertextusa? Nézzünk utána, miről szól ez a regény! Pl. itt: http://en.wikipedia.org/wiki/Illusions_perdues, a regény magyarul: <http://mek.niif.hu/04500/04511/html/>
- ☐ A neorealizmus hatása? Miben hoz újat (modern problémák, új hullámos jellegzetességek)?

Ajánlott források:

- ☐ Kommentárok a filmek DVD/BR kiadásához, dok.film: *Mon premier film: Claude Chabrol* (2003)
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony–Budapest Film, 1992. 135–137.
- ☐ Guy Austin: *Claude Chabrol*. Manchester University Press, 1999. 12–42. [pdf]
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave Cinema*. The Univ. of Wisconsin Press, 2002. 125–161.
- ☐ T. Jefferson Kline: In the Labyrinth of illusions. Chabrol’s *Mirrored Films*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992. 87–117.
- ☐ <http://www.sensesofcinema.com/2002/great-directors/chabrol/>
- ☐ <http://www.sensesofcinema.com/2001/cteq/serge/>
- ☐ <http://filmanalytical.blogspot.ro/2010/06/unsentimental-education-on-claude.html>
- ☐ <http://www.imagesjournal.com/issue09/features/chabrol/default-yes.htm>

3.

2020. márc. 16.

„Morális példázatok.”

ERIC ROHMER:

ÉJSZAKÁM MAUDNÁL (1969),

A FÉRFIGYŰJTŐ (1967)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Eric Rohmer életművének rövid jellemzése. Legfontosabb témák, filmek, stíláriis jellegzetességek.

- ☐ Az *Éjszakám Maudnál* című film elemzése és összehasonlítása *A monceau-i péklány*, illetve a *Férfigyűjtő* 1967, című filmmel. (Történet, szereplők, „morális” kérdések, helyszínek, képi jellemzők, dramaturgia stb.)
- ☐ A beszélgetés szerepe Rohmernél. (Példázzuk egy-egy jelenettel a filmekből.) Irodalom, film, filozófia, művészetek összekapcsolódása. Pl. a Pascal idézetek szerepe az *Éjszakám Maudnál* című filmben

Ajánlott források:

- ☐ Interjúk Rohmerrel, a filmek szereplőivel, kommentárok. [Extrák a Rohmer filmekhez.]
- ☐ Báron György: Eric Rohmer. In: Zalán Vince (szerk.): *Filmrendezőportrék*. Bp., Osiris, 2003. 81–95.
- ☐ Pósa Zoltán: A kukkoló morálfilozófus. Eric Rohmerről. *Filmkultúra* 1992. 4. 23–33.
- ☐ T. Jefferson Kline: Pascal Victim. The Hidden Text in Rohmer's *Ma Nuit chez Maud*. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins UP, 1992. 119–148.
- ☐ Marija Tortajada: From Libertinage to Eric Rohmer: Transcending “Adaptation.” In: Robert Stam, Alessandra Raengo (eds.): *A Companion to literature and Film*. Oxford, Blackwell Publishing, 2004. 343–358.
- ☐ Norman King: Eye for Irony: Eric Rohmer's *Ma Nuit Chez Maud*. In: S. Hayward–G. Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006. 202–213.
- ☐ Tamara Tratz: Eric Rohmer. <http://www.sensesofcinema.com/2003/great-directors/rohmer/>
- ☐ Rahul Hamid: My Night at Maud's. http://www.sensesofcinema.com/2005/cteq/my_night_at_mauds/

4.

Emlékezés és/vagy mentális (idő)utazás (1.)
ALAIN RESNAIS: SZERELMEM HIROSHIMA (1959)

2020. márc. 23.

Ajánlott szempontok:

- ☐ Alain Resnais életművének rövid ismertetése.
- ☐ Ki volt Marguerite Duras?
- ☐ A film értelmezése. Lírai szerelmesfilm vagy filozófiai meditáció? (A szerelem és a halál tematikájának összefonódása + érzékelés, egyéni és történelmi emlékezet, kultúrák, nemek közötti kommunikáció, tudatfolyam, idő?)
- ☐ A történetmondás sajátosságai Alain Resnais filmjében.

Ajánlott források:

- ☐ DVD extrák, kommentárok a filmhez.
- ☐ Kovács András Bálint: A modern film irányzatai. Budapest, Palatinus, 2005. 130–136, 152–153, 327–329.
- ☐ <http://uj.apertura.hu/2015/tel/caruth-az-irodalom-es-az-emlekezet-mukodese-duras-resnais-szerelmem-hiroshima/>
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony–BF, Bp. 1992. 147–158.
- ☐ <http://www.nanocrit.com/issues/issue6/memory-identity-emotive-map-alain-resnais-hiroshima-mon-amour>
- ☐ <http://offscreen.com/view/hiroshima>
- ☐ <https://www.criterion.com/current/posts/291-hiroshima-mon-amour-time-indefinite>
- ☐ Scott Nygren: *Time Frames: Japanese Cinema and the Unfolding of History*, 187–193. [pdf]

5.

Emlékezés és/vagy mentális (idő)utazás (2.)
ALAIN RESNAIS–ALAIN ROBBE-GRILLET:
TAVALY MARIENBADBAN (1961)

2020. márc. 30.

Ajánlott szempontok:

- ☐ Resnais és Robbe-Grillet életművének rövid ismertetése.

- ☐ A *Tavaly Marienbadban* lehetséges értelmezései. (Az olvasott szakirodalom alapján ismertessük a különféle elképzeléseket! Fogalmazzuk meg saját interpretációnkat!)
- ☐ Tér és idő problémái a filmben. A modernista *flashback* szemben a klasszikus elbeszélőfilm hasonló eljárásával. Kép és szöveg/hang kapcsolata a filmekben.

Ajánlott források:

- ☐ Kovács András Bálint: A modern film irányzatai. Budapest, Palatinus, 2005. 130–136, 152–153, 327–329.
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve.* Héttorony–BF, Bp. 1992. 147–158.
- ☐ David Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben.* Budapest, MFI, 1996: 217–244.
- ☐ David Bordwell: Last Year at Marienbad From *Film Art*, 4th edition, McGraw-Hill (1992): 391–396.4.
http://www.davidbordwell.net/filmart/Marienbad_FilmArt_4th_1992_391.pdf,
- ☐ Rugási Gyula: Tavaly Marienbadban. In: Zalán Vince (szerk.): *Kortársunk a film.* Bp., 1984. 83–98. [pdf]
- ☐ Gilles Deleuze: *Az idő-kép. Film 2.* Budapest, Palatinus, 2008: 118–151.
- ☐ Jean-Louis Leutrat: *L'année Dernière à Marienbad.* BFI, 2000. [pdf]
- ☐ <http://www.sensesofcinema.com/2000/10/marienbad/>
- ☐ T. Jefferson Kline: Rebecca's Bad Dream: Speculations on/in Resnais' Marienbad. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema.* Baltimore, London, The Johns Hopkins Univ. Press, 1992. 54–86.

6.

Emlékezés és/vagy mentális (idő)utazás (3.)

CHRIS MARKER: A KIFUTÓPÁYA

(LA JETÉE, kisfilm, 1962)

2020. ápr. 6.

Ajánlott szempontok:

- ☐ Chris Marker életművének rövid ismertetése.
- ☐ A *kifutópálya* mint modern esszéfilm. Miről szól Marker filmje? A szerelemről? Az időről? A tudatról? A sorsszerűségről? A világról? A filmről? A fotográfiáról? Milyen gondolatokat ébreszt a film? Hogy értelmezhetjük a történetet és a cím többféle olvasási lehetőségeit (la jetée = a kifutópálya; là j'étais = ott voltam/ott álltam; là j'ai été = ott már voltam; la j'étais = az „én voltam”; l'âge été = a kor volt)?
- ☐ Az állókép és a mozgókép viszonya a filmben.
- ☐ A *La jetée* intertextualitása (Hogyan, miért idézi Hitchcockot a film?)
- ☐ Hasonlítsuk össze Tarkovszkij *Solaris* c. filmjével.
- ☐ A *La jetée* utóélete: Terry Gilliam: *12 majom* (1995), tévésorozatok; időutazásos filmek, ún. *mind-game* filmek, stb.

Ajánlott források:

- ☐ Bíró Yvette: A jövő múlt ideje. In: *A rendtelenség rendje.* Cserépfalvi, 1996. 240–252. [pdf]
- ☐ Catherine Lupton: *Chris Marker. Memories of the Future.* Reaktion Books, 2005. 77–109. [pdf]
- ☐ Victor Burgin: Marker Marked. In *The Remembered Film*, Reaktion Books, 2004. 58–74. [pdf]
- ☐ Uriel Orlow: The Dialectical Image. *Photography as Cinema: La Jetée and the Redemptive Powers of the Image.* In *The Cinematic*, ed. Company, 177–84 [pdf]
- ☐ Damian Sutton: *Photography, Cinema and the Chrystal Image of Time.* U. Minnesota Press, 2009. 150–151. [pdf]
- ☐ Elena Del Rio: The Remaking of *La Jetée's* Time-Travel Narrative: *Twelve Monkeys* and the Rhetoric of Absolute Visibility. *Science Fiction Studies* 2001. 28: 383–398. [pdf]
- ☐ <http://chrismarker.org/>
- ☐ <http://refractory.unimelb.edu.au/2006/07/04/re-membling-the-time-travel-film-from-la-jetee-to-primer-corinn-columpar/>
- ☐ <http://www.sensesofcinema.com/2000/feature-articles/jetee/>, <http://www.sensesofcinema.com/2002/great-directors/marker/>, <http://sensesofcinema.com/2009/52/marker-resnais-vara-remembering-the-left-bank-group/>
- ☐ <http://filmslie.com/chris-marker-la-jetee-analysis-temporality/>
- ☐ <http://realvirtuality.info/2010/07/essay-time-and-memory-in-la-jetee-2001-and-solaris/>
- ☐ <https://www.youtube.com/watch?v=j-9fev--mxl>
- ☐ <https://www.youtube.com/watch?v=hZSWZLJelzl>
- ☐ DVD extrák, kommentárok.

7.

2020. ápr. 20.

Robert Bresson művészete.

A ZSEBTOLVAJ (1959)

Ajánlott szempontok:

- ☐ Robert Bresson életművének rövid ismertetése. Stílusának legfontosabb jellemzői. A bresssoni minimalizmus.
- ☐ *A zsebtolvaj* mint parametrikus narráció. Bordwell értelmezése a filmről
- ☐ Intertextualitás: *A zsebtolvaj* és Dosztojevszkij *Bűn és bűnhődése*. T. Jefferson Kline értelmezése
- ☐ Bresson spirituális stílusa.

Ajánlott források:

- ☐ Bresson on cinema: <http://www.youtube.com/watch?v=DVODh2lkVdc>
- ☐ Extrák *A zsebtolvaj*, *Vétlen Balthazar* és a *Mouchette* c. film Criterion DVD kiadásához
- ☐ Kovács András Bálint: A modern film irányzatai. Budapest, Palatinus, 2005.160–170.
- ☐ David Bordwell: A zsebtolvaj paraméterei. In: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996. 298–318.
- ☐ Paul Schrader: *A transzcendentális stílus a filmben. Bresson*. Budapest, 2012. 67–119.
- ☐ Susan Sontag: A spirituális stílus Robert Bresson filmjeiben. In: *A pusztulás képei*. Bp., Európa, é.n. 117–146.
- ☐ Margitházi Beáta: Elmozdulás és kiterjesztés: keret és arc kölcsönhatásai. Robert Bresson: *A zsebtolvaj* és *A pénz*. In: Pethő Ágnes (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003.
- ☐ Robert Bresson: *Feljegyzések a filmművészetéről*. Budapest, Osiris, 1998.
- ☐ T. Jefferson Kline: Picking Dostoyevski's Pocket. In: *Screening the Text. Intertextuality in New Wave French Cinema*. Baltimore, London, The Johns Hopkins University Press, 1992.148–184.
- ☐ David Bordwell: Constructive Editing in Robert Bresson's *Pickpocket*. <http://vimeo.com/52312154>

8.

2020. ápr. 27.

Jean-Luc Godard művészete (2.)

A MEQVETÉS (1963)

Ajánlott szempontok:

- ☐ A film értelmezése (a cím és mottó értelmezése) Hogyan épül föl a film? Mit képviselnek a figurák? Mi a jelentősége a színészválasztásnak a filmben? Hogyan használja ki a színészekben rejlő intertextuális jelentéseket a film? Fritz Lang, Jack Palance, Michel Piccoli, Jean-Luc Godard mint szereplők. Brigitte Bardot mint a kor jellegzetes sztárja. Hasonlítsuk össze más híres szerepeivel (pl. Roger Vadim: *És Isten megteremtette a nőt*, Louis Malle: *Magánélet*).
- ☐ *A meqvetés* mint adaptáció. Az Odüsszeia értelmezése és a film a filmben jelentősége
- ☐ Mítoszok, művészetközi kapcsolatok, fordítások, irodalom és film, szöveg és kép viszonya a filmben.
- ☐ Milyen más filmeket idéz a film? (Hogyan? Mi a szerepe ezeknek a jelzéseknek?)

Ajánlott források:

- ☐ Colin McCabe: *Godard's Contempt. Essays from the London Consortium* (Critical Quarterly Book Series), 2012.
- ☐ Alberto Moravia: *A meqvetés* (regény), Európa Könyvkiadó, 1982. [Kari könyvtárban]
- ☐ Bikácsy Gergely: Godard kétéltűi. *Metropolis* 1999. 4: 54–68.
- ☐ Pethő Ágnes: A „fehér lap”-tól a „fehér part”-ig. Szavak és képek közé íródó alakzatok Godard mozijában. In: P.Á. (szerk.): *Köztes képek. A filmelbeszélés színterei*. Kolozsvár, Scientia, 2003: 183–233. (újabb verzió angolul: http://www.closeupfilmcentre.com/vertigo_magazine/issue-30-spring-2012-godard-is/tensional-differences/)
- ☐ Jacques Aumont: The Fall of the Gods: Jean-Luc Godard's *Le Mépris* (1963). In: S. Hayward–G.Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006. 174–189.
- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: In Search of Homer. In: *Speaking about Godard*. New York UP, 1998. 31–58.

- ☐ Colin MacCabe: *A Portrait of the Artist at 70*. London, Bloomsbury Publishing, 2003.146–162.

9.

2020. máj. 4.

Jean-Luc Godard művészete (3.)

ALPHAVILLE (1965)

Ajánlott szempontok:

- ☐ A történetek felépítése és értelmezése (az utazás témája, a lázadó hősök, a fotográfus-detektív-kém a modern filmben, antiutópia jelleg, stb.) Jellegzetes képvilág, díszletezés a két filmben.
- ☐ A nyelv szerepe a két filmben? Szójátékok. Irodalmi és filozófiai idézetek. Költőiség. Nyelvfilozófia (-utópia?) Szó és kép viszonya a két filmben.
- ☐ A filmek intertextualitása. Az *Alphaville* műfaji és stílári kapcsolatai (expresszionizmus, film noir, klasszikus műfajfilmek – filmek, amelyekkel párhuzamba állítható: Fritz Lang: *Metropolis*, Godard: *A kiskatona*, Kubrick: *2001 Űrodüsszeia*).

Ajánlott források:

- ☐ David Bordwell: *Elbeszélés a játékfilmben*. Budapest, MFI, 1996: 319–342.
- ☐ Ágfalvi Attila: Filmépítészlet *Alphaville*-től Abraxasig. <http://www.c3.hu/scripta/filmvilag/9902/agfalvi.htm>
- ☐ Susan Sontag: Godard. In: *A pusztulás képei*. 146–200.
- ☐ David Sterritt: Weekend. In: *The Films of Jean-Luc Godard. Seeing the Invisible*. Cambridge UP: 89–129.
- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: *Words Like Love*. In: *Speaking about Godard*. New York U. P, 1998. 58–83.
- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: Anal Capitalism. In: *Speaking about Godard*. New York U. P, 1998. 112–141.
- ☐ Alphaville and its Subtext in the Poetry of Paul Eluard. <http://michaelbenedikt.tripod.com/godard.html>
- ☐ Robert M. MacLean: *Opening the Private Eye: Wittgenstein and Godard's Alphaville*. In: *Narcissus and the Voyeur. Three Books and Two Films*. Paris, New York, Mouton Publishers, 1979. 227–239.
- ☐ Chris Darke: *Alphaville*. Tauris, 2005. [pdf]
- ☐ Mike Figgis on JLG, <http://vimeo.com/25854110#>

10.

2020. máj. 11.

Jean-Luc Godard művészete (4.)

Az új hullám vége.

WEEKEND (1967)

Ajánlott szempontok:

- ☐ A film prologusának viszonya a filmhez. A feliratok és a film tagolása, a kollázs és a brechti elidegenítés technikája
- ☐ A jelenetek logikája. Belső ismétlődések a filmben
- ☐ Intertextualitás a *Weekend*ben. Milyen más filmekre, szövegekre való utalásokat láthatunk, milyen idézetek jelennek meg? Mi az idézés szerepe?
- ☐ Színhasználat. Hangvilág. Képvilág: előrehaladás és egy helyben állás, körmozgás váltakozása
- ☐ Vízió, allegória a film? (Ha igen, minek allegóriája a film? Milyen jelenetek tekinthetők allegorikusnak?) Minek a végére céloz az utolsó felirat? (A film/mozi vége? A civilizációé?)
- ☐ Összehasonlítás más országúton játszó filmjelenetekkel. (Pl. Fellini: *Róma*.) Vessük össze Antonioni kallódó hőseivel, esetleg a Greenaway filmjeinek világával.

Ajánlott források:

- ☐ Kaja Silverman–Harun Farocki: Anal Capitalism. In: *Speaking about Godard*. New York University Press, 1998: 112–141.
- ☐ David Sterritt: Weekend. In: *The Films of Jean-Luc Godard. Seeing the Invisible*. Cambridge University Press: 89–129.

- ☐ David Bordwell: Elbeszélés a játékfilmben. Budapest, MFI, 1996: 319–342.
- ☐ Susan Sontag: Godard. In: *A pusztulás képei*. 146–200.
- ☐ Gilles Deleuze: A gondolat és a film. *Metropolis* 1999. 4: 36–46.
- ☐ James Roy MacBean: Godard's Weekend or the Self-Critical Cinema of Cruelty. *Film Quarterly*, Vol.22.No.2 [pdf]

11.

Formai kísérletezés a modernizmus korának tömegfilmjében
JEAN-PIERRE MELVILLE: A SZAMURÁJ (1967)
C. LELOUCH: EGY FÉRFI ÉS EGY NŐ (1966)

2020. máj. 18.

Ajánlott szempontok:

- ☐ Jean-Pierre Melville és Claude Lelouch életművének rövid jellemzése
- ☐ A filmek kapcsolata a klasszikus műfajokkal (gengszterfilm, film noir, musical, melodráma).
- ☐ Intertextualitás a *Szamoráj* című filmben. Milyen idézetek, utalások fedezhetők föl? Mi ezek szerepe?
- ☐ A modern filmelbeszélés jellegzetességei a filmekben.

Ajánlott források:

- ☐ Kubiszyn Viktor: A halál kék angyala. *Filmvilág* 2004/4.36-37. http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=1880
- ☐ Stőhr Lóránt: Az ellenállás tragikomédiája. *Filmvilág* 2004/4.29-34. http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=8238
- ☐ Bikácsy Gergely: *Bolond Pierrot moziba megy. A francia film ötven éve*. Héttorony Könyvkiadó–Budapest Film, Budapest, 1992. 284–290.
- ☐ Richard Neupert: *A History of the French New Wave Cinema*. The University of Wisconsin Press, 2002. 68–72.
- ☐ Colin McArthur: Mise-en-scene degree zero: Jean-Pierre Melville's *Le Samurái*. In: S.Hayward–G.Vincendeau: *French Film: Texts and Contexts*. Routledge, 2006.189–202.
- ☐ Adrian Danks: Jean-Pierre Melville. <http://www.sensesofcinema.com/2002/great-directors/melville/>

12.

**Az új hullám utóélete, hatása
a kortárs filmre és (populáris) kultúrára**

2020. máj. 25.

Ajánlott szempontok:

- ☐ Nézzük meg Bernardo Bertolucci: *Álmodozók (The Dreamers, 2003)* c. filmjét! Vegyük számba, hogyan és mit idéz Bertolucci az új hullám korszakából! Bertolucci kiemelten idézi Godard *A kínai lány* című filmjét. Vajon miért éppen ezt? (Lásd: Douglas Morrey könyvének fejezete a filmről.) Mi közös a két filmben?
- ☐ Gyűjtsünk össze minél több további példát olyan filmekből, amelyek az új hullám korszakát idézik (pl. Philippe Garrel: *Szabályos szeretők/Regular Lovers, 2005*, Michel Hazanavicius: *Le Redoutable, 2017*) vagy valamilyen szempontból Godard vagy más új hullámos szerzők hatását mutatják, amelyeket az új hullámos filmek stílusához hasonlíthatunk! (Tipppek: Hal Hartley: *Simple Men, Surviving Desire*, Aki Kaurismäki: *Ariel*, Takeshi Kitano: *Sonatine*, Quentin Tarantino, Wes Anderson, Steven Soderbergh, Richard Linklater filmjei stb.)
- ☐ Nézzük meg William Brown *En attendant Godard (Godard-ra várva, 2010)* című filmjét! <https://vimeo.com/86769855>. Milyen idézeteket fedezünk föl benne?
- ☐ Gyűjtsünk minél több példát arra, hogyan él tovább az új hullám hatása a kortárs populáris kultúrában (divat, fotó, reklám, videoklip, stb.)

Ajánlott források:

- ☐ Bikácsy Gergely: Veszedelmes éden. *Filmvilág*. 2004/10 http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=1604
- ☐ Bikácsy Gergely: Kontraszex-történet. *Filmvilág*. 2005/09 http://filmvilag.hu/xereses_frame.php?cikk_id=8367
- ☐ Douglas Morrey: Jean-Luc Godard (La Chinoise c. fejezet). Manchester UP, 54-61.

- ☐ <http://blog.unl.edu/dixon/2014/09/29/william-browns-en-attendant-godard-2010-zero-budget-feature-filmmaking/>
- ☐ M. Le Cain: Before the Revolution. http://www.sensesofcinema.com/2004/feature-articles/the_dreamers/
- ☐ Pethő Ágnes: „À la Godard” a posztmédiában, avagy a fotografikus-filmszerű kép a mozin innen és túl. In: JLG/JLG. *Jean-Luc Godard dicsérete avagy a filmművészet önfelszámolása*. Francia Új Hullám Kiadó, Bpest, 2012: 347-384.
- ☐ <http://thefilmstage.com/features/the-classroom-french-new-wave-the-influencing-of-the-influencers/>
- ☐ http://welovefrenchnewwave.blogspot.ro/2012/03/influences-impact-on-contemporary-films_08.html
- ☐ <http://movies.yahoo.com/news/wes-anderson-moonrise-kingdom-brings-french-wave-influence-211800146.html>
- ☐ <http://stevensoderbergh.net/articles/2003/frenchnewwaveinfluences.php>
- ☐ <http://fashionista.com/2012/01/the-most-influential-french-new-wave-films-in-fashion/>,
<http://dustyburrito.blogspot.ro/2011/11/marienbad-outumuro-inspired-by-last.html>
- ☐ <http://www.acta.sapientia.ro/acta-film/C3/film3-7.pdf>
- ☐ <http://www.acta.sapientia.ro/acta-film/C3/film3-6.pdf>